

Hvordan finansieres forskningen?

Finansieringen af universiteternes forskning kan opdeles i tre kategorier: basismidler, eksterne midler til forskning og midler til forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Universiteternes forskningsindtægter udgjorde godt 15,3 mia. kr. i 2012. Basismidlerne stod for ca. 8,2 mia. kr., altså over halvdelen af de samlede forskningsindtægter. De eksterne midler til forskning var dog også godt med og rundede 6,2 mia. kr., mens midler til forskningsbaseret myndighedsbetjening beløb sig til 0,8 mia. kr.

Basisbevillingerne er rygraden i universiteternes forskning. Det er med basisbevillingerne i hånden, at universiteterne kan prioritere den faglige udvikling, fastansætte forskere og lade dem arbejde under universitetets forskningsfrihed.

Basisbevillingerne er vokset med 50 pct. siden 2007, bl.a. som følge af Globaliseringsaftalen, som afsatte flere forskningskroner til at styrke universiteternes forskning og den forskningsbaserede undervisning.

Basismidlerne bliver dog i stigende grad givet med markante politiske fingeraftryk, eksempelvis med det eksplicite formål at optage flere ph.d'er. Andre basismidler fordeles ud fra politisk fastsatte ønsker, fx på baggrund af universiteternes tiltrækning af eksterne forskningsmidler.

Eksterne midler kan være offentlige eller private, danske eller udenlandske – og de kan være vundet under mere eller mindre stramt definerede programmer. Eksempelvis kan forskerne søge midler til præcis de projekter, de ønsker, i Det Frie Forskningsråd, mens der i Det Strategiske Forskningsråd er tale om politisk bestemte programmer. Universiteternes tiltrækning af eksterne forskningsmidler er steget godt 51 pct. siden 2007, når man korrigerer for pris- og lønstigninger.

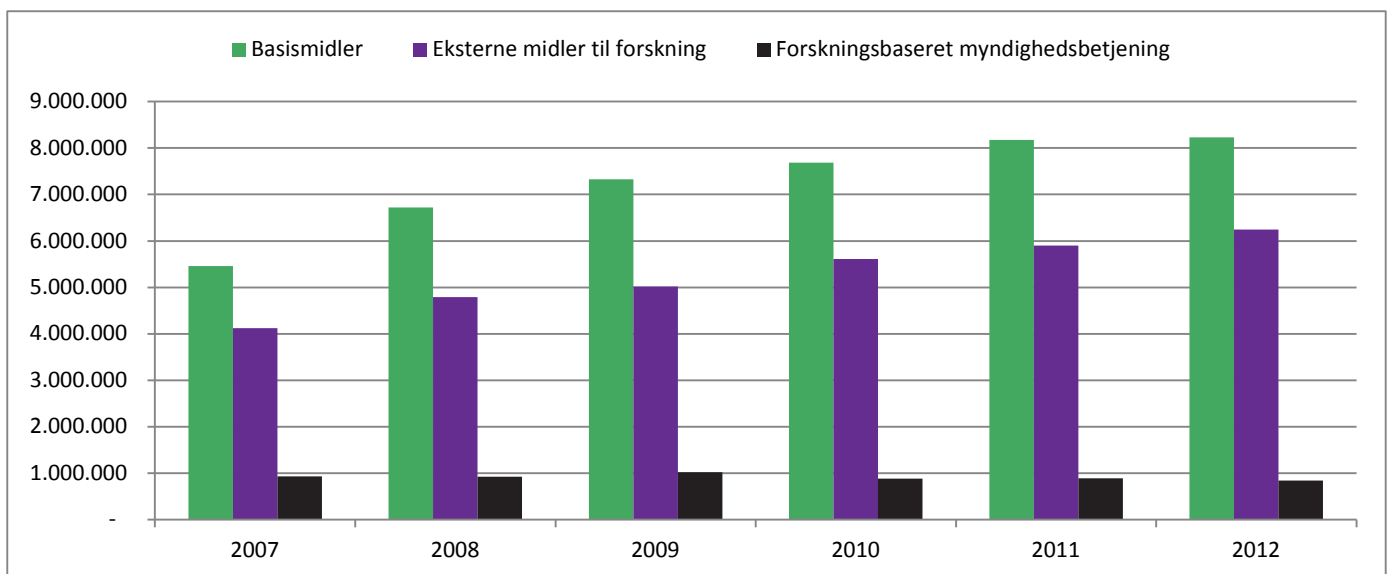
Tiltrækningen af eksterne midler giver universiteternes forskere og de tilknyttede forskerstøtteenheder en del ekstra arbejde med at udforme ansøgninger. Desuden kan de eksterne midler sjældent finansiere alle omkostninger ved et forskningsprojekt.

Selvom der i princippet arbejdes med fuld omkostningsdækning i offentligt regi, medfører de eksternt støttede projekter ofte medfinansiering fra universiteterne, fordi det aftalte overhead til bl.a. bygningsdrift og administration ikke dækker universiteternes omkostninger. Konsekvensen er, at en del af universiteternes basismidler bliver brugt på at modtage eksterne bevillinger.

En tredje type forskningsfinansiering finder sted i forbindelse med den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Eksempelvis på DCE, Nationalt Center for Miljø og Energi under Aarhus Universitet, eller på DTU Space, der leverer forskningsbaseret myndighedsbetjening til styrelser og ministerier.

Disse opgaver bliver i stadig stigende grad pålagt meget snævre kontrakter, og der er stigende tendens til, at de bliver udbudt i konkurrence. Dertil har bevillingerne til forskningsbaseret myndighedsbetjening været faldende siden 2007, således at de i 2012 kun udgør godt 80 pct. af niveauet i 2009, hvor indtægterne hertil toppede.

Figur 1. Udvikling i universiteternes forskningsindtægter, opgjort i 1.000 kr., 2007-2012 (faste priser)

Kilde: Universiteternes Statistiske Beredskab. Forskningsbaseret myndighedsbetjening består af nøgletal A.2.1.B og A.4.